

บทที่ 5

การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อกำหนดโปรแกรมการวางผังพื้นที่ปุบรณะ

การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อกำหนดโปรแกรมการออกแบบมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

5.1 การวิเคราะห์สภาพพื้นที่ย่านสะพานพระราม 8 ธนบุรี

5.1.1 บทบาทและความสำคัญของพื้นที่ศึกษาและความสำคัญขององค์ประกอบของเมืองกับพื้นที่ศึกษา

5.1.2 บทบาทของพื้นที่ว่างสาธารณะในพื้นที่ศึกษา

5.2 สภาพปัญหาและศักยภาพพื้นที่ย่านสะพานพระราม 8 ธนบุรี

5.2.1 รูปแบบการใช้ประโยชน์ที่ดินและอาคาร

5.2.2 รูปแบบโครงข่ายการสัญจร

5.2.3 รูปแบบโครงสร้างสาธาณูปโภค-สาธารณูปการ

5.2.4 รูปแบบพื้นที่ว่าง

5.2.5 รูปแบบศักยภาพในการมองเห็นและเข้าถึงพื้นที่

5.2.6 รูปแบบสถาปัตยกรรมและภูมิสถาปัตยกรรมบริเวณพื้นที่

5.2.7 ลักษณะทางสังคม เศรษฐกิจและรูปแบบเศรษฐกิจในบริเวณพื้นที่

5.3 นิยามการพื้นที่ปุบรณะพื้นที่ย่านสะพานพระราม 8 ธนบุรี

5.4 วิสัยทัศน์ในการพื้นที่ปุบรณะพื้นที่ย่านสะพานพระราม 8 ธนบุรี

5.5 การกำหนดโปรแกรมการวางผังพื้นที่ปุบรณะพื้นที่ย่านสะพานพระราม 8 ธนบุรี

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

5.1 การวิเคราะห์สภาพพื้นที่ย่านสะพานพระราม 8 ธนบุรี

5.1.1 บทบาทและความสำคัญของพื้นที่ศึกษาและความสำคัญขององค์ประกอบของเมืองกับพื้นที่ศึกษา

1) บทบาทและความสำคัญของพื้นที่ศึกษา

พื้นที่ย่านสะพานพระราม 8 ธนบุรี เมื่อพิจารณาถึงศักยภาพที่ดีของพื้นที่ได้แก่ การเป็นพื้นที่ติดแม่น้ำเจ้าพระยาซึ่งเป็นแม่น้ำสายสำคัญของกรุงเทพฯ ให้ข้อดีทั้งในด้านบรรยากาศ อากาศ และมุมมองทางภูมิทัศน์ และจากพื้นที่โครงการสามารถมองเห็นสิ่งก่อสร้างสำคัญทางประวัติศาสตร์หลายแห่งของกรุงรัตนโกสินทร์ได้ เช่น ป้อมพระสุเมรุ วังบางขุนพรหม อาคารโดมของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ สะพานพระปิ่นเกล้า ฯลฯ นอกจากนี้แล้วภายในพื้นที่เองก็มีประวัติที่น่าสนใจได้แก่ อาคารโรงสุรบางยี่ขัน โรงงานอุตสาหกรรมแห่งแรก ๆ ของกรุงรัตนโกสินทร์ และเป็นมุมมองสำคัญแห่งใหม่ของการสัญจรในแม่น้ำเจ้าพระยาสู่โครงสร้างสะพานพระราม 8 และพื้นที่ศึกษา ซึ่งต้องถือว่าเป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพในตัวเองค่อนข้างสูง และยังมีโครงการในการพัฒนาพื้นที่ที่เกี่ยวข้อง คือ โครงการรถไฟฟ้าใต้ดินส่วนต่อขยาย ซึ่งจะส่งผลให้การเข้าถึงพื้นที่ได้ดีขึ้น ส่งผลถึงสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมภายในพื้นที่ และยิ่งส่งเสริมให้เกิดการเชื่อมต่อเข้าใช้พื้นที่สาธารณะระดับเมืองภายในพื้นที่ย่านสะพานพระราม 8 ธนบุรีได้ง่ายขึ้น สามารถพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ซึ่งพื้นที่ส่วนหนึ่งในบริเวณนี้เป็นพื้นที่ในการส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม ตามกฎหมายผังเมืองรวมกรุงเทพมหานคร ฎกระทรวงฉบับที่ 414 (พ.ศ. 2549) และยังมีโครงการสถาบันดนตรีกัลยาณีวัฒนา โดยเป็นสถาบันการศึกษาเพื่อพัฒนาศักยภาพและทักษะด้านดนตรีคลาสสิก สำหรับผู้มีความสามารถพิเศษและบุคคลทั่วไป ทั้งในระบบและนอกระบบการศึกษา และยังเป็นสถาบันที่ทำหน้าที่เผยแพร่ดนตรีคลาสสิกสู่สาธารณชน ในลักษณะของการแสดงดนตรี การฝึกอบรม และกิจกรรมเสริมทักษะอื่นๆ เพื่อการบริการทางวิชาการแก่สังคม ซึ่งแสดงความเป็นพื้นที่ที่มีความสำคัญทางด้านศิลปและวัฒนธรรมในบริเวณพื้นที่ย่านสะพานพระราม 8 ธนบุรีได้เป็นอย่างดี และบริเวณพื้นที่ยังมีเป็นที่ตั้งของชุมชนพักอาศัยริมน้ำหลายชุมชน บางชุมชนมีความสำคัญทางประวัติศาสตร์มาตั้งแต่สมัยกรุงธนบุรี ได้แก่ ชุมชนวัดดาวดึงษาราม ซึ่งมีอายุเก่าแก่กว่า 200 ปี และ ชุมชนบ้านปูน แหล่งผลิตปูนแดงตั้งแต่ครั้งอดีต ซึ่งยังมี “ศาลาโรงธรรม” ศาลากลางบ้านที่หลงเหลืออยู่เพียงแห่งเดียวของกรุงเทพฯ โดยมีคลองบางยี่ขันซึ่งเป็นลำน้ำขนาดเล็กแยกจากแม่น้ำเจ้าพระยาไหลผ่านในพื้นที่ ทั้งยังเป็นที่ตั้งของวัดและวังสำคัญในอดีต ได้แก่ วัดคฤหบดี วัดดาวดึงษาราม วัดน้อยนางหงส์ ซึ่งเป็นวัดที่มีความสำคัญตั้งแต่ปลายสมัยกรุงศรีอยุธยาจนถึงต้นกรุงรัตนโกสินทร์อีกด้วย

แต่ในสภาพปัจจุบันพื้นที่ซึ่งเป็นพื้นที่ของเมืองชั้นในที่มีศักยภาพสูง เป็นที่ติดริมแม่น้ำกับเป็นพื้นที่ที่มีสภาพทรุดโทรมทางด้านกายภาพเป็นอย่างมาก การเปลี่ยนแปลงการเข้าถึงพื้นที่จากการสัญจรทางน้ำในอดีตมาเป็นทางบก และการขาดการวางแผนพัฒนาพื้นที่อย่างเป็นระบบ ทำให้พื้นที่ชุมชนส่วนใหญ่ขาดโครงข่ายการสัญจรภายในอย่างทั่วถึง ถนนเป็นตรอกซอกซอยขนาดเล็กที่ไม่เชื่อมต่อกัน คลองบางยี่ขันถูกทิ้งให้อยู่ในสภาพที่เน่าเสียและกลายเป็น “ที่หลังบ้าน” ของชุมชน อาคารบ้านเรือนมีความชำรุดทรุดโทรม ส่วนหนึ่งอาจเป็นเพราะปัญหาของการเข้าพื้นที่ระยะยาวเพื่อพักอาศัย พื้นที่โดยรวมขาดเอกลักษณ์และขาดจินตภาพของศูนย์กลางชุมชนที่ชัดเจน

ดังนั้นบทบาทที่สำคัญของการฟื้นฟูบูรณะพื้นที่ คือการฟื้นฟูบูรณะองค์ประกอบ โครงสร้าง และ เครือข่ายการสัญจร ที่สำคัญของเมืองให้มีความสอดคล้องต่อเนื่องกันทั้งระบบ และสร้างเอกลักษณ์และฟื้นฟู บูรณะพื้นที่สาธารณะของชุมชน เพื่อส่งเสริมกิจกรรมการใช้พื้นที่ให้มีคุณภาพและศักยภาพที่ดี และยังส่งเสริม การท่องเที่ยวอยู่ใกล้กรุงรัตนโกสินทร์ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวสำคัญในกรุงเทพมหานคร ซึ่งพื้นที่นี้เป็นพื้นที่ เกี่ยวเนื่องกับกรุงรัตนโกสินทร์ บทบาทเพื่อการท่องเที่ยวนี้สามารถตีความได้เป็น 2 แนวทาง แนวทางแรกเป็น การมองเห็นถึงศักยภาพของพื้นที่ในการสร้างให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวแห่งใหม่ขึ้นมาควบคู่กับแหล่งท่องเที่ยวเดิม หรือแนวทางที่สองจะมองภาพพื้นที่เป็นส่วนสนับสนุนและส่งเสริมการท่องเที่ยวในกรุงรัตนโกสินทร์ได้เป็นอย่างดี

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พื้นที่ศึกษามืองค์ประกอบสำคัญของเมืองที่มีผลต่อพื้นที่ศึกษา และมีศักยภาพสูงในการฟื้นฟูบูรณะพื้นที่โดยสร้างความสัมพันธ์ของระบบเครือข่าย และโครงสร้างของเมือง เพื่อสร้างกิจกรรมและพื้นที่สำหรับชุมชน ได้แก่

องค์ประกอบของเมือง	ภาพประกอบ
<p>1) <u>พื้นที่ริมแม่น้ำเจ้าพระยาบริเวณย่านพระราม 8 ธนบุรี</u> เป็นพื้นที่มีศักยภาพสูง เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่มีภูมิทัศน์และมุมมองที่ดีในอดีตเป็นที่ตั้งของสถานที่ราชการ วัดและวังที่สำคัญ พื้นที่นี้จึงมีบทบาทที่สำคัญต่อพื้นที่ย่านสะพานพระราม 8 ที่สามารถเข้าถึงได้ง่าย โดยการสัญจรทางเรือ แต่ในปัจจุบันมีสภาพที่ทรุดโทรม ใช้ประโยชน์ได้ยากอันเนื่องมาจากการเข้าถึง และขาดการฟื้นฟูบูรณะเพื่อใช้ประโยชน์พื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพ</p>	
<p>2) <u>พื้นที่ทิ้งร้างและอาคารที่ไม่มีการใช้ประโยชน์</u> ดังที่กล่าวมาข้างต้น พื้นที่บริเวณริมแม่น้ำบางพื้นที่เป็นพื้นที่อุตสาหกรรมเก่าที่รกร้างไม่มีการใช้งาน เช่น พื้นที่กลุ่มอาคารโรงสุราบางยี่ขัน พื้นที่โรงฟอกหนังวังหลังหลี่ พื้นที่โรงเรียนอินทราชัย(เดิม) ที่มีศักยภาพสูงในการใช้ประโยชน์ที่ดิน เมื่อมีการฟื้นฟูบูรณะแล้วสามารถพัฒนาเป็นโครงข่ายของพื้นที่สาธารณะริมน้ำเพื่อสร้างกิจกรรมและพื้นที่สำหรับชุมชน</p>	
<p>3) <u>แม่น้ำเจ้าพระยา</u> เป็นแม่น้ำสายหลักของกรุงเทพฯ มีลักษณะเป็นที่โล่งขนาดใหญ่ เมื่อมองจากฝั่งเกาะรัตนโกสินทร์ สามารถมองเห็นพื้นที่ได้ตลอดทั้งย่านสะพานพระราม 8 ธนบุรี มีบทบาทที่สำคัญที่เรื่องการเข้าถึงพื้นที่ทั้งมุมมองและการสัญจรทางน้ำ และยังมีความสัมพันธ์กับพื้นที่ทั้งในแง่วิถีชีวิตริมน้ำอีกด้วย</p>	
<p>4) <u>คลองบางยี่ขัน</u> คลองบางยี่ขันอยู่ติดพื้นที่โครงการทางด้านทิศใต้ ในอดีตเป็นเส้นทางที่เชื่อมต่อกับวัดที่สำคัญๆในพื้นที่ซึ่งในสภาพคลองปัจจุบันมีสภาพน้ำไม่น่าดูนักเพราะเป็นคลองยาวที่ผ่านหลายชุมชนที่มีการระบายน้ำเสียลงคลอง ตรงข้ามฝั่งคลองเป็นบ้านพักอาศัยที่ไม่ได้รับการทำนุบำรุงมากนักทำให้ภูมิทัศน์ประกอบยังไม่ดีเท่าที่ควร บ้านพักอาศัยเหล่านี้อยู่ในโครงการของสำนักนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อมที่จะปรับปรุงในโครงการกรุงรัตนโกสินทร์ ถ้ามีการฟื้นฟูบูรณะสภาพคลองแล้วคลองยี่ขันส่วนนี้ ก็จะเป็นจุดที่มีภูมิทัศน์ที่ดีของย่านอีกจุดหนึ่งและสามารถใช้เป็นส่วนเชื่อมของโครงข่ายการสัญจรได้เป็นอย่างดี</p>	

ตารางที่ 5.1 บทบาทความสำคัญขององค์ประกอบของเมืองต่อพื้นที่ย่านสะพานพระราม 8 ธนบุรี
(ที่มา:การวิเคราะห์ของผู้วิจัย, 2550)

องค์ประกอบของเมือง	ภาพประกอบ
<p>5) สะพานพระราม 8 สร้างขึ้นเพื่อรองรับและบรรเทาปัญหาจราจรบริเวณสะพานพระปิ่นเกล้า โครงสร้างทางยกระดับขนาดใหญ่ของสะพานฯ ตัดผ่านบริเวณชุมชนบ้านปูนในแนวตะวันออกเฉียงใต้สู่ตะวันตกเฉียงเหนือ ก่อนที่จะเลี้ยวทำมุม 90 องศาไปบรรจบถนนอรุณอมรินทร์เพื่อไปตัดกับสะพานปิ่นเกล้าทางทิศตะวันตก โครงการสร้างสะพานพระราม 8 ทำให้เกิดการพัฒนาของพื้นที่เป็นอย่างมาก ทำให้การเข้าถึงพื้นที่ได้ง่ายขึ้น และยังเกิดโครงการที่สำคัญคือ สวนสาธารณะบริเวณเชิงสะพานพระราม 8</p>	
<p>6) วัดในบริเวณพื้นที่ย่านสะพานพระราม 8 ธนบุรีเป็นที่ตั้งของวัดและวังสำคัญในอดีต ได้แก่ วัดคฤหบดี วัดดาวดึงษารามซึ่งเป็นวัดที่มีความสำคัญตั้งแต่ปลายสมัยกรุงศรีอยุธยาจนถึงต้นกรุงรัตนโกสินทร์แสดงถึงความสำคัญทางด้านศิลปวัฒนธรรมของพื้นที่ และลานวัดยังมีบทบาทที่สำคัญกับพื้นที่ย่านคือเป็นศูนย์รวมกิจกรรมของชุมชน ทั้งเป็นพื้นที่สาธารณะ เช่นเป็นที่ชุมนุมผู้คนออกกำลังกาย, พื้นที่สนามเด็กเล่นและยังเป็นพื้นที่ประกอบพิธีกรรมทางศาสนาอีกด้วย</p>	
<p>7) พื้นที่สาธารณะบริเวณสะพานพระราม 8 ธนบุรี ได้แก่พื้นที่ใต้สะพานพระราม 8 ซึ่งเปิดใช้ตลอด 24 ชั่วโมง และพื้นที่บริเวณสวนเฉลิมพระเกียรติ ร.8 ที่เป็นพื้นที่ที่ควบคุม พื้นที่ดังกล่าวเป็นพื้นที่ที่สำคัญในระดับเมืองที่มีบทบาทเป็นพื้นที่จัดกิจกรรมที่สำคัญในวันต่างๆ เช่นพื้นที่จัดงานลอยกระทง บริเวณพื้นที่ชมชบวนเรือพยุหยาตรา พื้นที่จัดงานแข่งเรือ พื้นที่จัดงานปีใหม่ เป็นต้น โดยพื้นที่เป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพสูงในการใช้และสามารถมองเห็นทัศนียภาพริมแม่น้ำเจ้าพระยาได้เป็นอย่างดี ซึ่งถ้ามีการฟื้นฟูบูรณะพื้นที่โดยรอบและเชื่อมต่อพื้นที่สาธารณะระดับชุมชน จะทำให้พื้นที่บริเวณย่านสะพานพระราม 8 ธนบุรีเป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพในการใช้งานสูงของกรุงเทพมหานคร</p>	

องค์ประกอบของเมือง	ภาพประกอบ
<p>8) ชุมชนในบริเวณพื้นที่ย่านสะพานพระราม 8 ธนบุรี ได้แยกเป็น 2 ประเภทได้แก่ชุมชนที่มีความเป็นมาในการตั้งถิ่นฐานในอดีต ครั้งกรุงธนบุรี ได้แก่ชุมชนบ้านปูน ชุมชนวัดดาวดึงษาราม ชุมชนวัดคฤหบดี ซึ่งส่วนใหญ่เป็นชุมชนริมน้ำที่มีประวัติความเป็นมา และชุมชนที่เริ่มตั้งถิ่นฐานมาในระยะเวลา 35 ปีถึงปัจจุบันถือเป็นชุมชนใหม่ เช่นชุมชนวัดพระยาศิริโอสวรรค์ ชุมชนศรีอุทัย เป็นต้น โดยชุมชนในพื้นที่มีบทบาทเป็นชุมชนแออัดมีสภาพทรุดโทรมขาดการพัฒนา แต่ในบางชุมชนมีประวัติความเป็นมาที่น่าสนใจ และยังมีศูนย์กลางชุมชนที่สำคัญ เช่น ศาลาโรงธรรม ศาลาเจ้ากวนอู ในชุมชนบ้านปูน เป็นต้น ซึ่งชุมชนที่น่าสนใจเหล่านี้ สามารถพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม เพื่อสร้างรายได้แก่คนในพื้นที่ได้อีกด้วย</p>	
<p>9) ซอยและตรอกขนาดเล็กเป็นองค์ประกอบของเมืองที่มีความสำคัญเป็นอย่างมากนอกจากช่วยเชื่อมสานโครงข่ายการสัญจรภายในพื้นที่แล้วบางซอยมีลักษณะทางเศรษฐกิจภายในพื้นที่คือมีความคึกคักและมีการสัญจรผ่านตลอดเวลาเช่นซอยวัดดาวดึงษาราม ซอยวัดคฤหบดี ที่เป็นลักษณะเฉพาะที่สำคัญภายในพื้นที่ แต่ในสภาพปัจจุบันซอยต่างๆส่วนใหญ่มีสภาพที่ทรุดโทรม และบางซอยเป็นซอยตัน เป็นพื้นที่หลังบ้าน ทำให้มีสภาพที่ไม่สะดวกปลอดภัยต่อการเดิน และ ยังทำให้เกิดพื้นที่ที่ไม่ได้ใช้งานเป็นจำนวนมาก</p>	
<p>10) อาคารพาณิชย์ริมถนนสายหลัก โดยตั้งอยู่ติดถนนเป็นแถวและถนนอรุณอมรินทร์ ซึ่งมีลักษณะเป็นอาคารพาณิชย์กรรมพักอาศัย-ค้าขาย อาคารสำนักงาน และอาคารสถานบันเทิงต่างๆ เนื่องจากบริเวณพื้นที่มีลักษณะการเข้าถึงได้ง่ายและลักษณะในการถูกมองเห็นที่ดี พื้นที่ดังกล่าวจึงเป็นพื้นที่ที่มีการค้าขายที่ดี มีการเริ่มตั้งร้านค้าและสำนักงานเพิ่มขึ้นเรื่อยๆหลังมีการสร้างสะพานพระราม 8 บทบาทของพื้นที่จึงเป็นย่านพาณิชย์กรรมค้าขาย เพื่อส่งเสริมพื้นที่ของเมืองที่อยู่โดยรอบย่านสะพานพระราม 8 ธนบุรี</p>	

ตารางที่ 5.1 บทบาทความสำคัญขององค์ประกอบของเมืองต่อพื้นที่ย่านสะพานพระราม 8 ธนบุรี
(ที่มา:การวิเคราะห์ของผู้วิจัย, 2550)

5.1.2 บทบาทของพื้นที่ว่างสาธารณะในพื้นที่ศึกษา

ผู้วิจัยได้ศึกษาพื้นที่สาธารณะที่มีอยู่ในบริเวณย่านสะพานพระราม 8 ธนบุรี พบว่าพื้นที่สาธารณะทั้งในระดับเมืองและระดับชุมชนยังขาดการเชื่อมต่อกับโครงข่ายทางการสัญจร ทั้งในลักษณะการเดิน ถนน ทางเท้า ทางจักรยาน บางพื้นที่ยังเป็นพื้นที่โล่งว่างไม่มีการใช้งาน มีอาคารเก่าที่ขาดการฟื้นฟูบูรณะอยู่ในบริเวณพื้นที่ว่าง โดยพื้นที่สาธารณะได้แก่พื้นที่สาธารณะบริเวณสะพานพระราม 8 พื้นที่บริเวณลานวัดลานศาลเจ้า พื้นที่ลานท่าเรือ พื้นที่จุดตัดของชุมชน พื้นที่ปากซอยและทางเดินในซอยที่มีการใช้งานสูง ซึ่งเมื่อวิเคราะห์ร่วมกับชุมชนอยู่อาศัยสามารถสรุปความหมาย บทบาทและความต้องการของพื้นที่สาธารณะ

ความหมาย	ภาพประกอบ
<p>1) ความหมายของพื้นที่สาธารณะจากทัศนคติของชุมชน ชุมชนที่อยู่อาศัยในพื้นที่ศึกษาส่วนมากประกอบอาชีพ รับจ้างทั่วไป และรับราชการเป็นส่วนใหญ่ นับถือศาสนาพุทธ รองลงมาคือคริส และอิสลามตามลำดับ(สำนักงานเขตบางพลัด, 2550) และเป็นชุมชนที่อยู่โดยรอบพื้นที่วัดที่มีความเป็นมาที่ยาวนาน วัดและลานวัดจึงมีความสำคัญต่อชุมชนในบริเวณเป็นอันมาก เป็นทั้งสถานที่ประกอบพิธีกรรมทางศาสนา สถานที่ออกกำลังกาย เป็นสถานที่ประชุมชุมนุมผู้คนในชุมชน นอกจากนั้นพื้นที่ตามตรอก ซอยต่างๆยังเป็นพื้นที่สาธารณะที่มีการใช้ประโยชน์เพื่อทำกิจกรรมต่างๆอีกด้วย เช่นเป็นพื้นที่ค้าขาย เป็นพื้นที่นั่งพักผ่อนทางเป็นต้น แต่การสำรวจทัศนคติของคนภายในชุมชนของการเป็นพื้นที่สาธารณะคือ สวนสาธารณะ และศาลาประชาคม ซึ่งพบว่าในบางชุมชนยังขาดพื้นที่สาธารณะและขาดการเชื่อมโยงเพื่อเข้าใช้งานของแต่ละชุมชน ดังจะเห็นได้ว่าพื้นที่สาธารณะคือศูนย์รวมของชุมชน ศาลาประชาคมและศูนย์รวมกิจกรรมของคนในพื้นที่</p>	
<p>2) ความหมายของพื้นที่สาธารณะจากทัศนคติของภาครัฐ สำนักงานเขตบางพลัด สำนักผังเมือง และแผนงานด้านการอนุรักษ์และพัฒนากการอนุรักษ์และพัฒนากรุงรัตนโกสินทร์และเมืองเก่า มีนโยบายที่จะปรับปรุงพื้นที่ริมน้ำแผนงานการใช้ที่ดินริมแม่น้ำเจ้าพระยา ซึ่งจะทำการปรับปรุงสภาพแวดล้อมจัดระเบียบกลุ่มอาคารที่ปลูกสร้างริมแม่น้ำเจ้าพระยา และส่งเสริมให้มีพื้นที่เปิดโล่งหน้าอาคาร เพื่อเปิดมุมมองเข้าสู่อาคารที่มีคุณค่าบริเวณริมแม่น้ำเจ้าพระยาแผนแม่บทได้ตั้ง “โครงการปรับปรุงพื้นที่ต่อเนื่องบริเวณวัดบางยี่ขัน วัดดาวดึงษาราม วัดจตุรมิตรประดิษฐานาราม วัดพระยาศิริโทยสวรรค์ และ โรงเรียนอินทราชัย” ไว้ในแผนแม่บท</p>	

ตารางที่ 5.2 ความหมายและบทบาทของพื้นที่สาธารณะในบริเวณย่านสะพานพระราม 8 ธนบุรี

(ที่มา : การวิเคราะห์ของผู้วิจัย, 2550)

 ความหมาย

 ภาพประกอบ

และกรุงเทพมหานครจึงได้มีโครงการก่อสร้างสวนเฉลิมพระเกียรติ ร.8 ในพื้นที่ริมแม่น้ำบริเวณฝั่งธนบุรี เพื่อถวายเป็นราชสักการะต่อ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล รัชกาลที่ 8 ในราชวงศ์ จักรี ตลอดจนเพื่อเป็นสวนสาธารณะสำหรับการพักผ่อนของ ประชาชนทั่วไป และมีการพัฒนาพื้นที่โดยอาศัยกฎหมายและกฎ กระทรวงโดยพยายามลดความหนาแน่นของเมืองโดยการกำหนด F.A.R. และ O.S.R. ตามกฎหมายผังเมืองรวมกรุงเทพมหานคร พ.ศ.2549 ให้เกิดพื้นที่ว่างมากยิ่งขึ้นลดปัญหาความแออัดปัญหา สิ่งแวดล้อมเมือง และกำหนดให้พื้นที่ที่อยู่ใน "พื้นที่ต่อเนื่อง" ซึ่งอยู่ ในเขตควบคุมความสูงอาคาร ตามแผนแม่บทสิ่งแวดล้อมและ ภูมิทัศน์เมือง ที่จุดพื้นที่โครงการอยู่ในเขตกำหนดให้ก่อสร้างอาคาร สูงไม่เกิน 23 เมตร ดังนั้นพื้นที่สาธารณะจากทัศนคติของรัฐ จึงเป็น พื้นที่เปิดโล่งริมน้ำเพื่อการพักผ่อน การเปิดมุมมองสู่สถานที่สำคัญ และถนนคนเดินทางเท้าทางจักรยานในพื้นที่

ตารางที่ 5.2 ความหมายและบทบาทของพื้นที่สาธารณะในบริเวณย่านสะพานพระราม 8 ธนบุรี(ต่อ)

(ที่มา : การวิเคราะห์ของผู้วิจัย, 2550)

5.2 สภาพปัญหาและศักยภาพพื้นที่ย่านสะพานพระราม 8 ธนบุรี

จากการศึกษาและวิเคราะห์สภาพปัญหาของพื้นที่ สามารถจำแนกประเด็นปัญหาออกเป็น ส่วนๆ เพื่อกำหนดแนวทางในการฟื้นฟูบูรณะพื้นที่ย่านสะพานพระราม 8 ธนบุรีได้ดังนี้

5.2.1 รูปแบบการใช้ประโยชน์ที่ดินและอาคาร

พื้นที่ย่านสะพานพระราม 8 ธนบุรีถูกระบุให้เป็นพื้นที่ใช้ประโยชน์เพื่อการพักอาศัยหนาแน่น มาก และจะมีการขยายตัวของพื้นที่พักอาศัยต่อไปอีกในอนาคต แต่ในเชิงสถิติจำนวนความหนาแน่น ของประชากรในเขตลดลงอันเนื่องมาจากปัญหาน้ำท่วมและปัญหาความเสื่อมโทรมของพื้นที่ ถนน สายหลักจะมีการใช้ที่ดินและอาคารประเภทพาณิชยกรรม และการใช้อาคารประเภทพาณิชยกรรมพัก อาศัยเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากการขยายตัวของเมือง ทางด้านกรรมสิทธิ์ที่ดินที่มีลักษณะผู้ถือครอง เดี่ยวโดยรัฐหรือวัดจะมีการพัฒนาพื้นที่ภายใต้กฎหมายและกฎบัญญัติในการพัฒนาพื้นที่ประเภทที่ อยู่อาศัยหนาแน่นมากและพื้นที่ที่อยู่ในเขตแผนงานด้านการศิลปกรรมการอนุรักษ์และพัฒนากรุง รัตนโกสินทร์และเมืองเก่า ซึ่งอยู่ในการควบคุมทั้งความหนาแน่นของมวลอาคารและความสูง ของอาคารในพื้นที่ย่านสะพานพระราม 8 ธนบุรี

5.2.2 รูปแบบโครงข่ายการสัญจร

จากลักษณะการใช้ประโยชน์ ที่ดินเป็นที่พักอาศัยขนาดเล็ก แผ่กระจายทำให้ลักษณะของ เส้นทางสัญจรทางบกในปัจจุบันมีโครงสร้างกระจายและมีขนาดเล็กไม่สามารถ รองรับการสัญจร ที่มีปริมาณมากได้ ปัจจุบันความหนาแน่นของการสัญจรค่อนข้างเบาบางเนื่องจากผู้อยู่อาศัยมักใช้ ระบบขนส่งสาธารณะเป็นพื้นฐาน ได้แก่ รถประจำทางจากฝั่งพระนคร, เรือด่วน, เรือข้ามฟาก ประกอบกับการเดินเท้าเข้าสู่พื้นที่พักอาศัยเมื่อพิจารณาเฉพาะเส้นทางสัญจรทางบกเดิมที่มีอยู่ก่อนมี โครงการสะพานพระราม 8 จะเห็นว่าการเข้าถึง พื้นที่เป็นปัญหามาก เมื่อโครงการสะพานพระราม 8 เสร็จสมบูรณ์แล้วเกิดทางสัญจรใหม่ที่ส่งเสริมให้เกิดความสะดวกในการเข้าถึงพื้นที่โครงการ รวมทั้ง พื้นที่โดยรอบมากขึ้น แต่ยังคงมีลักษณะเป็นถนนปลายตัน ทำให้เกิดปัญหาหากพื้นที่ได้รับการพัฒนา เพื่อรองรับกิจกรรมที่ต้องรองรับและระบายรถจำนวนมากที่เข้าออกพื้นที่ในเวลาเดียวกันดังสามารถ สรุปออกมาได้คือ

- เส้นทางสัญจรที่ยังไม่เป็นระบบเครือข่ายต่อเนื่องกัน
- ความคับแคบของเส้นทางภายในชุมชนตลอดจนมีการตั้งแผงการค้ารुक้าเส้นทาง สัญจร และลักษณะซอยที่มีลักษณะเป็นถนนปลายตัน
- ขาดการพัฒนาเครือข่ายของเส้นทางสัญจร เพื่อเชื่อมต่อพื้นที่สาธารณะ ในพื้นที่ย่าน สะพานพระราม 8 ธนบุรี
- ขาดการพัฒนาพื้นที่การสัญจรริมคลองที่มีความสำคัญ กลายเป็นพื้นที่หลังบ้านมีการ ทิ้งขยะ ทางสัญจรไม่สามารถใช้ได้จริง

การสัญจรทางน้ำมีศักยภาพสูงในแง่ของการเข้าถึงและออกจากพื้นที่ย่านสะพานพระราม 8 เพราะสามารถเชื่อมต่อกับระบบเรือด่วนที่มีความสามารถในการขนถ่ายสูงทั้งจำนวนคนและระยะเวลา ให้บริการ อีกทั้งยังมีระบบเรือข้ามฟากที่สามารถเชื่อมต่อกับถนนหลักฝั่งพระนครได้ง่าย ในอนาคต แนวถนน สามเสน (ฝั่งพระนคร) จะมีระบบรถไฟฟ้าใต้ดินสายสีแดงผ่าน ทำให้ระบบเรือข้ามฟากและ การเดินเท้าอยู่ในระยะที่เหมาะสมเชื่อมต่อบริเวณรถไฟฟ้าใต้ดินเข้าสู่พื้นที่โครงการได้อีกทางหนึ่ง

5.2.3 รูปแบบโครงสร้างสาธารณูปโภค-สาธารณูปการ

ส่วนบริเวณโดยรอบพื้นที่โครงการที่ซึ่งเป็นชุมชนพักอาศัย ระบบสาธารณูปโภคอยู่ในสภาพที่ค่อนข้างดี แต่ยังมีขาดแคลนในบางจุดและยังมีปัญหาน้ำท่วมอยู่บ้าง ซึ่งปัจจุบันก็ได้รับการแก้ไขให้ดีขึ้นแล้วทั้งนี้ซึ่งหลังก่อสร้างสะพานพระราม 8 ทำให้มีโอกาสในการพัฒนาระบบสาธารณูปโภคและระบบวิศวกรรมพื้นฐาน ทั้งในพื้นที่ย่านสะพานพระราม 8 ธนบุรี และบริเวณโดยรอบ ปัญหาหลักในบริเวณของพื้นที่ได้แก่ปัญหาน้ำท่วมที่ทำให้เกิดการย้ายออกอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ในอดีต ได้มีการวางแผนและออกแบบสถานีสูบน้ำและประตูระบายน้ำภายในพื้นที่ศึกษามาอย่างต่อเนื่อง

5.2.4 รูปแบบพื้นที่ว่าง

สภาพพื้นที่บริเวณชุมชนในบริเวณพื้นที่ย่านสะพานพระราม 8 ธนบุรี ได้แยกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ชุมชนที่มีความเป็นมาในการตั้งถิ่นฐานในอดีตครั้งกรุงธนบุรี ได้แก่ชุมชนบ้านปูน ชุมชนวัดดาวดึงษาราม ชุมชนวัดคฤหบดี ซึ่งส่วนใหญ่เป็นชุมชนริมน้ำที่มีประวัติความเป็นมา และชุมชนที่เริ่มตั้งถิ่นฐานมาในระยะเวลา 30 ปีถึงปัจจุบันถือเป็นชุมชนใหม่ เช่นชุมชนวัดพระยาศิริโทยสวรรค์ ชุมชนศรีอุทัย เป็นต้น แต่สภาพชุมชนทั้ง 2 เป็นชุมชนแออัดมีสภาพทรุดโทรมขาดการพัฒนา ขาดเอกลักษณ์ที่ดี พื้นที่ติดถนนกลายเป็นพื้นที่หลังบ้าน เพราะต้องมีการป้องกันคนที่เดินผ่านไปผ่านมาซึ่งในบริเวณชุมชนมีความปลอดภัยต่ำ มีปัญหาทางด้านสังคม ปัญหาอาชญากรรม ปัญหายาเสพติด พื้นที่ทางเดินเท้าจึงเป็นพื้นที่เปลี่ยว ไม่น่าเดิน ไม่มีความเป็นเมืองน่าอยู่ ซึ่งส่งผลไปสู่ความมีชีวิตรังสรรค์ที่ดี เป็นพื้นที่ที่ชบเซา ขาดชีวิตชีวา

พื้นที่สาธารณะที่มีอยู่แยกเป็น 2 ลักษณะได้แก่ 1. พื้นที่สาธารณะในระดับเมือง คือ พื้นที่สาธารณะบริเวณบริเวณสะพานพระราม 8 ธนบุรี ที่มีความสำคัญต่อบริเวณพื้นที่และบริเวณพื้นที่โดยรอบตามมาตรฐานพื้นที่ระดับเมืองให้บริการในรัศมี 2.4 กิโลเมตร 2. พื้นที่สาธารณะระดับชุมชน ที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ของลานวัด ลานชุมชน เช่น ลานวัดบางยี่ขัน ลานวัดดาวดึงษาราม ลานวัดจตุรมิตร ประดิษฐานาราม ลานวัดพระยาศิริโทยสวรรค์ ลานวัดคฤหบดี ลานวัดบวรมงคล หน้าศาลเจ้ากวณดู และบริเวณผิวทางของซอยที่มีความสำคัญเช่น ซอยวัดดาวดึงษาราม ซอยวัดคฤหบดี ซึ่งพื้นที่ทั้งสองมีปัญหาในเรื่องของการเชื่อมต่อและขาดความต่อเนื่องในการใช้งานในพื้นที่สาธารณะทั้งในระดับชุมชนและระดับย่าน สภาพของพื้นที่สาธารณะของชุมชนไม่เอื้อต่อการใช้ประโยชน์ที่ดิน

พื้นที่ที่สร้างภายในพื้นที่ เกิดจากปัญหาการเข้าถึงพื้นที่และสภาพการสัญจรในบริเวณพื้นที่ที่ไม่เชื่อมต่อกัน มีลักษณะเป็นถนนปลายตัน จึงทำให้เกิดพื้นที่ที่ถูกทิ้งร้างไม่ได้ใช้ประโยชน์เป็นจำนวนมากในบริเวณพื้นที่ บางพื้นที่เป็นพื้นที่มีศักยภาพสูง เช่นบริเวณพื้นที่ริมน้ำและบริเวณพื้นที่ที่มีคุณค่าทางด้านสถาปัตยกรรม อาคารกลุ่มโรงสุราบางยี่ขันเดิม พื้นที่โรงเรียนอินทราชัย พื้นที่โรงงานวังล่งหลี่เดิม ถูกทิ้งให้เป็นพื้นที่ไม่มีการใช้งานมีการบุกรุกเข้าใช้อาศัย พื้นที่เหล่านี้น่าจะมีการพัฒนาเพิ่มศักยภาพโดยการฟื้นฟูบูรณะพื้นที่เป็นพื้นที่สาธารณะ โดยเชื่อมต่อกับโครงข่ายพื้นที่สาธารณะเดิมและพื้นที่สาธารณะเดิมและ โครงการระบบสัญจรที่จะเกิดขึ้นใหม่ในอนาคตต่อไป

5.2.5 รูปแบบศักยภาพในการมองเห็นและเข้าถึงพื้นที่

การเข้าถึงพื้นที่ในบริเวณย่านสะพานพระราม 8 ธนบุรียังมีปัญหาในการเชื่อมต่อของระบบโครงข่ายในการสัญจรที่ไม่ผสมผสานกัน ทั้งระบบของยานพาหนะและระบบของทางเท้าที่ไม่มีการเชื่อมต่อโดยสะดวกถึงกัน ซึ่งเกิดปัญหาความคับแคบของเส้นทางการสัญจร ทำให้เกิดปัญหาความสะดวกและปลอดภัยในการใช้พื้นที่ทางการสัญจร จากลักษณะการใช้ประโยชน์ ที่ดินเป็นที่พักอาศัยขนาดเล็กแผ่กระจายทำให้ลักษณะของเส้นทางการสัญจรทางบกในปัจจุบันมีโครงสร้างกระจายและมีขนาดเล็กไม่สามารถรองรับการสัญจรที่มีปริมาณมากได้ และส่วนใหญ่เป็นถนนเปลี่ยวตัน

การวิเคราะห์ศักยภาพในการมองเห็นและเข้าถึงเมื่อเปรียบเทียบจากทุกจุดในระบบ (Integration n) ของพื้นที่ย่านสะพานพระราม 8 ธนบุรีพบว่าพื้นที่บริเวณถนนสายหลักและบริเวณใต้สะพานพระราม 8 ธนบุรี พื้นที่สวนเฉลิมพระเกียรติ ร.8 และบางส่วนของพื้นที่สาธารณะบริเวณวัดบางยี่ขัน บริเวณสะพานบางยี่ขันและบางส่วนของพื้นที่ริมคลองบางยี่ขัน มีแนวโน้มในการถูกมองเห็นและเข้าถึงสูงสุดโดยให้ค่าเป็นสีโทนร้อนโดยแตกต่างจาก พื้นที่ภายในชุมชนให้ค่าเป็นสีเย็นเป็นส่วนมากซึ่งแสดงว่ามีศักยภาพในการถูกมองเห็นและเข้าถึงต่ำ

จะเห็นได้ว่าพื้นที่ศึกษาข้างขาดสมดุลในด้านของมุมมองและเข้าถึง โดยเฉพาะพื้นที่ภายในนั้นยังเป็นพื้นที่ที่ขาดโครงข่ายการเชื่อมต่อประสานออกสู่พื้นที่ภายนอกได้ดีเท่าที่ควรพื้นที่ภายในขาดการรับรู้และแยกตัวออกจากโครงข่ายภายนอกซึ่งมีความสำคัญในระดับเมือง

การวิเคราะห์ศักยภาพในการมองเห็นและเข้าถึงเมื่อเปรียบเทียบจากระยะใกล้ในระดับพื้นที่เฉพาะ (Integration 3) พบว่าได้ผลสอดคล้องกับการวิเคราะห์ศักยภาพของทั้งระบบ กล่าวคือทั้งมุมมองและการเข้าถึงในระดับภายในชุมชนเองก็ตามสำหรับพื้นที่ภายในยังขาดการรับรู้ที่เป็นเอกภาพด้านมุมมองและการเข้าใช้งาน พื้นที่ภายในมีแนวโน้มที่จะทำให้เกิดการหลงทิศทาง เนื่องจากโครงข่ายไม่เชื่อมผสมผสาน เป็นถนนเปลี่ยวตันเป็นส่วนมาก การใช้งานและมุมมองแม้กระทั่งคนในพื้นที่เองยังมีข้อจำกัดอยู่มาก พื้นที่มีศักยภาพในการมองเห็นและเข้าถึงได้ง่ายเมื่อเปรียบเทียบกับจากระยะใกล้ในระดับพื้นที่เฉพาะ ได้แก่ พื้นที่สวนเฉลิมพระเกียรติ ร.8 พื้นที่บริเวณใต้สะพานพระราม 8 และพื้นที่ต่อเนื่อง รองลงมาคือพื้นที่สาธารณะวัดคฤหบดี วัดบรมวงศศ และพื้นที่ว่างที่ไม่มีการใช้ประโยชน์ ที่ดินที่สามารถเข้าถึงพื้นที่ได้โดยการสัญจรทางเท้าที่มีศักยภาพสามารถฟื้นฟูบูรณะพื้นที่ให้เกิดประโยชน์การใช้งานต่อไป

5.2.6 รูปแบบสถาปัตยกรรมและภูมิสถาปัตยกรรมบริเวณพื้นที่

พบว่าอาคารของชุมชนและอาคารพาณิชย์ในบริเวณพื้นที่เป็นอาคารที่ไม่มีเอกลักษณ์ และส่วนใหญ่เป็นอาคารที่มีสภาพทรุดโทรมสร้างรुकูล้าไปในพื้นที่สาธารณะ แต่ยังมีอาคารที่มีลักษณะทางสถาปัตยกรรมที่มีคุณค่า ได้แก่ อาคารโรงเรียนอินทราชัย แต่สภาพของอาคารนั้นถูกทิ้งให้รกร้างไม่มีการใช้ประโยชน์ มีการบุกรุกและขโมยของภายในตัวอาคาร เช่นเดียวกับอาคารโรงสุรบางยี่ขันที่มีสภาพทรุดโทรมที่จะถูกฟื้นฟูบูรณะเป็นสถาบันดนตรีกัลยาณิวัฒนาต่อไป

5.2.7 ลักษณะทางสังคม เศรษฐกิจและรูปแบบเศรษฐกิจในบริเวณพื้นที่

ลักษณะทางสังคม พบว่าการพัฒนาการด้านการคมนาคม ในพื้นที่ได้ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคม จากสังคมเกษตรกรรมสู่ชุมชนเมืองมากยิ่งขึ้น จากเดินทางด้วยการสัญจรทางน้ำ เปลี่ยนเป็นการสัญจรทางบก อุตสาหกรรมที่เคยมีความสำคัญถูกทิ้งให้เป็นพื้นที่รกร้างไม่มีการใช้งาน ในขณะเดียวกันมีการสร้างอาคารพาณิชย์ขึ้นที่ริมถนนสายหลัก และถนนซอยที่มีความสำคัญ ดังแสดงออกในแผนที่แสดงระดับปฏิสัมพันธ์ของคนในอาคารและคนเดินเท้าโดยวิเคราะห์จากจำนวนประตูทางเข้าที่หันออกมาสู่ถนน ซึ่งแสดงตำแหน่งประตูพบว่ามีลักษณะของประตูที่หันเข้าสู่ถนนน้อย และหน้าบ้านที่ให้ความสัมพันธ์กับแม่น้ำลำคลองน้อยลงพื้นที่ที่เป็นแม่น้ำลำคลองเดิมกลายเป็นพื้นที่หลังบ้าน การสร้างสังคมบนท้องถนนในพื้นที่ที่มีความสัมพันธ์ถนนน้อยลงทำให้ขาดความมีชีวิตชีวาของพื้นที่ ในลักษณะนี้เองทำให้พื้นที่นั้นมีความปลอดภัยในการเดินน้อยลงและส่งเสริมให้เกิดอาชญากรรมในบริเวณพื้นที่ และยังขาดความหลากหลายของอาคารในการใช้พื้นที่บริเวณย่านสะพานพระราม 8 ธนบุรี

กิจกรรมทางเศรษฐกิจและรูปแบบเศรษฐกิจในบริเวณพื้นที่ ในปัจจุบันพื้นที่ในบริเวณย่านสะพานพระราม 8 ธนบุรี กิจกรรมทางเศรษฐกิจมีลักษณะเพื่อรองรับชุมชนที่พักอาศัยและพื้นที่ใกล้เคียง และรูปแบบของอาคารพาณิชย์ริมถนนสายหลัก ในรูปแบบของร้านค้า ตลาดสด แผงการค้าที่ไม่ถาวร ซึ่งสามารถแบ่งรูปแบบทางการค้าโดยสรุป คือบริเวณที่เป็นอาคารพักอาศัย-พาณิชย์และสถานประกอบการ อาคารที่อยู่ติดถนนสายหลักจะมีสภาพเป็นพื้นที่เพื่อการพาณิชย์กรรม กลุ่มอาคารบ้านพักอาศัยบริเวณซอยโดยรวมเป็นอาคารไม้ 1-2 ชั้นเป็นส่วนใหญ่โดยมีบริเวณพื้นที่ชั้นล่างเป็นที่ค้าขาย เป็นบริเวณที่มีร้านค้าอยู่เป็นจำนวนมากเพื่อให้บริการแก่ชุมชนและพื้นที่ใกล้เคียง

รูปแบบเศรษฐกิจในบริเวณพื้นที่ ซอยวัดดาวดึงษารามและชุมชนวัดคฤหบดี เกิดกิจกรรมทางเศรษฐกิจมีความคึกคักจากกิจกรรมที่มีความหนาแน่น จะต่างกับพื้นที่ที่มีกิจกรรมการเดินทางค่อนข้างบางตาพื้นที่บริเวณนั้นจะเจียบเหงา เช่นบางส่วนของชุมชนที่เป็นซอยตัน และพื้นที่ย่านพักอาศัย พื้นที่ที่อยู่ระหว่างเส้นทางสัญจรของผู้คนจะมีกิจกรรมการค้าขายและการประกอบการที่เข้มข้นกว่าบริเวณอื่น โดยเฉพาะเส้นทางซอยวัดดาวดึงษารามที่มีการสัญจรทางเท้าทางจักรยานที่มีความสัมพันธ์กับจุดศูนย์รวมการสัญจร ป้ายรถเมล์ และท่าเรือต่างๆจะมีกิจกรรมการค้าขายที่คึกคักกว่าบริเวณอื่น

แหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่และบริเวณใกล้เคียง พื้นที่บริเวณรอบ ๆ พื้นที่ย่านสะพานพระราม 8 ธนบุรี จะพบว่าสถานที่ท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะเป็นศาสนสถาน และชุมชนขนาดเล็ก ซึ่งมีความสำคัญทางด้านการท่องเที่ยวค่อนข้างน้อยมาก แต่จะกลายเป็นพื้นที่ที่ส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยวแทน อันได้แก่ จะเป็นพื้นที่จอดรถเพื่อเปลี่ยนการสัญจรทางน้ำเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยวหลัก อันเป็นการลดปริมาณการจราจรในบริเวณกรุงรัตนโกสินทร์ซึ่งเป็นปัญหาอย่างมากในปัจจุบัน ลักษณะเช่นนี้จะส่งผลให้เกิดโครงข่ายการท่องเที่ยวในภาพรวมที่เป็นระบบและครบวงจรยิ่งขึ้น อีกทั้งยังสร้างความน่าสนใจมากขึ้นด้วย โดยที่ใช้การสัญจรทางน้ำเป็นหลักในการเชื่อมต่อกับแหล่งท่องเที่ยวหลัก เนื่องจากเป็นการสัญจรที่สามารถเข้าถึงโครงการได้ง่ายที่สุด และเชื่อมต่อกับแหล่งท่องเที่ยวหลักอื่น ๆ ได้สะดวกรวดเร็วที่สุดด้วย และในขณะเดียวกันบริเวณพื้นที่ยังได้มีการส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยเส้นทางจักรยาน ซึ่งพบว่าระบบของทางเท้าทางจักรยานยังไม่เอื้อให้เกิดการใช้งานอย่างมีคุณภาพ

ทางเท้าทางจักรยานบางส่วนที่จัดไว้ไม่สามารถใช้งานได้จริง สืบเนื่องมาจากปัญหาเส้นทางโครงข่าย การสัญจร และการเข้าถึงพื้นที่อย่างยากลำบากนั่นเอง

ตารางที่ 5.3 สรุปการวิเคราะห์ปัญหาและศักยภาพของพื้นที่ศึกษา (ที่มา : การวิเคราะห์ของผู้วิจัย, 2550)

หัวข้อในการวิเคราะห์	ปัญหา	ศักยภาพ
<p>ด้านกายภาพ</p> <p>1) รูปแบบการใช้ประโยชน์ที่ดินและอาคาร</p>	<ul style="list-style-type: none"> - การใช้ที่ดินและการใช้ประโยชน์อาคารไม่เหมาะสมกับกฎหมายผังเมืองรวมที่ระบุให้เป็นพื้นที่ใช้ประโยชน์เพื่อการพักอาศัยหนาแน่นมาก แต่ที่ดินส่วนมากมีการใช้ประโยชน์เป็นที่อยู่อาศัยหนาแน่นน้อย ชุมชนแออัด และพื้นที่รกร้างว่างเปล่า - จำนวนความหนาแน่นของประชากรในเขตลดลงอันเนื่องมาจากปัญหาน้ำท่วมและปัญหาความเสื่อมโทรมของพื้นที่ 	<ul style="list-style-type: none"> - ถนนสายหลัก มีการใช้ที่ดินและอาคารประเภทพาณิชยกรรม และการใช้อาคารประเภทพาณิชยกรรมพักอาศัยเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากการขยายตัวของเมือง - ด้านกรรมสิทธิ์ที่ดินที่มีลักษณะผู้ถือครองที่ดินผืนใหญ่โดยรัฐหรือวัดอยู่มากซึ่งสามารถพัฒนาพื้นที่ โดยวิธีการพัฒนาร่วมกันระหว่างรัฐและเจ้าของที่ดิน - พื้นที่ที่อยู่ในเขตแผนงานด้านการศิลปกรรมการอนุรักษ์และพัฒนากรุงรัตนโกสินทร์และเมืองเก่าสามารถพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว โดยการควบคุมทั้งความหนาแน่นของมวลอาคารและความสูงของอาคาร
<p>2) รูปแบบโครงข่ายการสัญจร</p>	<ul style="list-style-type: none"> - เส้นทางสัญจรที่ยังไม่เป็นระบบเครือข่ายต่อเนื่องกัน - ความคับแคบของเส้นทางกายานชุมชน ตลอดจนมีการตั้งแผงการค้ากัลลาเส้นทางสัญจร และลักษณะซอยที่มีลักษณะเป็นถนนปลายตัน - ขาดการพัฒนาเครือข่ายของเส้นทางสัญจร เพื่อเชื่อมต่อพื้นที่สาธารณะ 	<ul style="list-style-type: none"> - มีระบบรถไฟใต้ดินสายสีแดงผ่าน ทำให้ระบบเรือข้ามฟากและการเดินเท้าอยู่ในระยะที่เหมาะสมเชื่อมต่อบริเวณไฟฟ้าใต้ดินเข้าสู่พื้นที่โครงการได้

หัวข้อในการวิเคราะห์	ปัญหา	ศักยภาพ
3) <u>รูปแบบโครงสร้าง</u> <u>สาธาณูปโภค</u> <u>สาธารณูปการ</u>	<ul style="list-style-type: none"> - ขาดการพัฒนาพื้นที่การสัญจรริมคลองที่มีความสำคัญ กลายเป็นพื้นที่หลังบ้านมีการทิ้งขยะ ทางสัญจรไม่สามารถใช้ได้จริง - มีการขาดแคลนระบบสาธารณูปโภคในบางจุด - ปัญหาน้ำท่วมที่ทำให้เกิดการย้ายออกอย่างต่อเนื่อง 	<ul style="list-style-type: none"> - การพัฒนาระบบสาธารณูปโภคและระบบวิศวกรรมพื้นฐาน ทั้งในพื้นที่ และบริเวณโดยรอบ ตามแนวทางการพัฒนาเมืองของกรุงเทพมหานคร
4) <u>รูปแบบพื้นที่ว่าง</u>	<ul style="list-style-type: none"> - ชุมชนขาดเอกลักษณ์ที่ดี - พื้นที่ติดถนนกลายเป็นพื้นที่หลังบ้าน เพราะต้องมีการป้องกันคนที่เดินผ่านไปผ่านมา ทำให้บริเวณชุมชนมีความปลอดภัยต่ำ - มวลอาคารและพื้นที่ว่าง มีการใช้พื้นที่ว่างอย่างไม่เต็มศักยภาพ คือมีการใช้พื้นที่ส่วนที่เป็นเนื้อเมืองยังไม่ทั่วถึง เกิดพื้นที่ว่างที่ไม่มีการใช้งานอยู่มาก - พื้นที่ที่ถูกทิ้งร้างไม่ได้ใช้ประโยชน์เป็นจำนวนมากในบริเวณพื้นที่ ซึ่งมีการบุกรุกเข้าใช้อาศัย มีสภาพเป็นชุมชนแออัด บ้านเรือนทรุดโทรมขาดการพัฒนา - พื้นที่สาธารณะระดับเมืองและระดับชุมชน ขาดการเชื่อมต่อและความต่อเนื่องในการใช้งาน 	<ul style="list-style-type: none"> - สภาพชุมชนที่มีความเป็นมาในการตั้งถิ่นฐานในอดีตครั้งกรุงธนบุรี ได้แก่ชุมชนบ้านปูน ชุมชนวัดดาวดึงษาราม ชุมชนวัดคฤหบดี ซึ่งส่วนใหญ่เป็นชุมชนริมน้ำที่มีประวัติความเป็นมา - พื้นที่ทิ้งร้างบางพื้นที่มีศักยภาพสูง เช่นบริเวณพื้นที่ริมน้ำและบริเวณพื้นที่ที่มีคุณค่าทางด้านสถาปัตยกรรม เช่น อาคารกลุ่มโรงสุราบางยี่ขันเดิม พื้นที่โรงเรียนอินทราชัย พื้นที่โรงงานฟอกหนังวังหลังเหลือเดิม สามารถฟื้นฟูบูรณะอาคารและพื้นที่เป็นพื้นที่สาธารณะของชุมชนโดยรอบได้
5) <u>รูปแบบศักยภาพในการมองเห็นและเข้าถึงพื้นที่</u>	<ul style="list-style-type: none"> - การเชื่อมต่อของระบบโครงข่ายในการสัญจรที่ไม่ผสมกันทำให้พื้นที่เข้าถึงได้ยาก ทั้งระบบของยานพาหนะและระบบของทางเท้าที่ไม่มีการเชื่อมต่อโดยสะดวกถึงกัน - ขาดความหลากหลายและทางเลือกในการเข้าใช้พื้นที่ทำให้รูปแบบการเข้าถึงเป็นไปได้น้อย ขาดความน่าสนใจในการเข้าใช้พื้นที่ 	<ul style="list-style-type: none"> - การสัญจรทางน้ำมีศักยภาพสูงในแง่ของการเข้าถึงและออกจากพื้นที่ - ศักยภาพในการถูกมองเห็น(พื้นที่สนามทัศน์)ส่วนใหญ่จะอยู่ในบริเวณของพื้นที่ริมน้ำ ที่มีลักษณะเป็นลานโล่งขนาดใหญ่ ซึ่งเอื้อให้เกิดการมองเห็นและการเข้าถึง ทำให้เกิดกิจกรรมในการใช้พื้นที่เกิดขึ้น ได้แก่ บริเวณพื้นที่

ตารางที่ 5.3 สรุปการวิเคราะห์ปัญหาและศักยภาพของพื้นที่ศึกษา(ต่อ)(ที่มา : การวิเคราะห์ของผู้วิจัย, 2550)

หัวข้อในการวิเคราะห์	ปัญหา	ศักยภาพ
<p>6) รูปแบบสถาปัตยกรรม และภูมิสถาปัตยกรรม บริเวณพื้นที่</p> <p>7) ลักษณะทางสังคม เศรษฐกิจและรูปแบบ เศรษฐกิจในบริเวณพื้นที่</p>	<p>- พื้นที่ซึ่งขาดจุดศูนย์กลางกิจกรรม ที่จะเป็นจุดเปลี่ยนถ่ายกิจกรรมและเอกลักษณ์ของย่าน</p> <p>- ความคับแคบของเส้นทางการสัญจร ทำให้เกิดปัญหาความสะดุดและปลอดภัย ในการเข้าใช้พื้นที่ที่มีการตั้งแผงการค้ารुक้า เส้นทางการสัญจร ทำให้เกิดปัญหาบดบังมุมมองที่มีความสำคัญต่อย่าน เช่นมุมมองของสะพานพระราม 8 มุมมองของวัดและสถานที่สำคัญต่างๆ</p> <p>- อาคารของชุมชนและอาคารพาณิชย์ในบริเวณพื้นที่เป็นอาคารที่ไม่มีเอกลักษณ์</p> <p>- อาคารส่วนใหญ่มีสภาพทรุดโทรมสร้างรुक้าไปในพื้นที่สาธารณะ</p> <p>- อาคารที่มีลักษณะทางสถาปัตยกรรมที่มีคุณค่าถูกทิ้งให้รุกร้างไม่มีการใช้ประโยชน์</p> <p>- รูปแบบและความต่อเนื่องของแนวเขื่อนป้องกันน้ำท่วม</p> <p>- การสร้างสังคมบนท้องถนน หน้าบ้านมีความสัมพันธ์กับแม่น้ำลำคลองน้อยลงพื้นที่ที่เป็นแม่น้ำลำคลองเดิมกลายเป็นพื้นที่หลังบ้าน ทำให้ขาดความมีชีวิตชีวาของพื้นที่</p> <p>- ขาดความหลากหลายของการใช้ประโยชน์อาคาร ขาดการดึงดูดให้มีผู้คนเดินผ่านไปมา</p>	<p>สวนเฉลิมพระเกียรติ ร.8 และพื้นที่ต่อเนื่องลานใต้สะพานและลานกีฬาบริเวณสะพานพระราม 8 พื้นที่ลานวัดต่างๆ เช่นลานวัดคฤหบดี ลานวัดบวรมงคล ซึ่งมีศักยภาพสามารถพัฒนาเป็นเครือข่ายเชื่อมต่อเพื่อให้เกิดการใช้งานในบริเวณพื้นที่</p> <p>- มุมมองที่มองเข้าทางด้านแม่น้ำเจ้าพระยาเป็นมุมมองที่ดี สามารถพัฒนาและฟื้นฟูบูรณะพื้นที่เดิมเพื่อให้เกิดมุมมองที่ดีเกิดเข้าในอนาคตต่อไป</p> <p>- การฟื้นฟูบูรณะพื้นที่โรงสุร่าบางยี่ขันเพื่อจัดตั้งสถาบันดนตรีกัลยาณีวัฒนา จะทำให้เกิดการพัฒนาเปลี่ยนแปลงการใช้อาคารโรงสุร่าบางยี่ขันและพื้นที่โดยรอบโครงการ</p> <p>- อาคารศาสนาและอาคารราชการมีคุณค่าทางสถาปัตยกรรม ประวัติศาสตร์ สามารถพัฒนาเป็นพื้นที่สาธารณะและศูนย์กลางของชุมชนได้</p> <p>- พื้นที่ที่มีศักยภาพในการพัฒนาให้มีการใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างผสมผสาน เพื่อรองรับโครงการและแผนการพัฒนาเมืองที่จะเกิดขึ้นในพื้นที่ในอนาคต</p>

ตารางที่ 5.3 สรุปการวิเคราะห์ปัญหาและศักยภาพของพื้นที่ศึกษา(ต่อ)(ที่มา : การวิเคราะห์ของผู้วิจัย, 2550)

หัวข้อในการวิเคราะห์	ปัญหา	ศักยภาพ
	<ul style="list-style-type: none"> - พื้นที่ที่มีกิจกรรมการเดินทางค่อนข้างบาง - พื้นที่บริเวณนั้นจะเจียบเหงา คือบริเวณพื้นที่ภายในถนนซอยและภายในชุมชนของพื้นที่ - รูปแบบการค้ามีความคึกคักอยู่เพียงบริเวณรอบนอกและบริเวณถนนสายหลักคือถนนปิ่นเกล้าและถนนอรุณอมรินทร์ - สถานที่ท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะเป็นศาสนสถาน และชุมชนขนาดเล็ก ซึ่งมีความสำคัญทางด้านการท่องเที่ยวค่อนข้างน้อยมาก 	<ul style="list-style-type: none"> - พื้นที่มีศักยภาพในการค้าใน - รูปแบบของเศรษฐกิจให้มีการใช้ประโยชน์ในพื้นที่อย่างเหมาะสม - ในบริเวณที่มีคนเดินเท้าเป็นจำนวนมากจะทำให้พื้นที่เมืองในบริเวณนั้นเกิดความคึกคัก - สามารถพัฒนาเป็นพื้นที่ที่ส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยว จะเป็นพื้นที่จุดดึงดูดเพื่อเปลี่ยนการสัญจรทางน้ำเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยวหลัก อันเป็นการลดปริมาณการจราจรในบริเวณกรุงรัตนโกสินทร์ซึ่งเป็นปัญหาอย่างมากในปัจจุบัน

ตารางที่ 5.3 สรุปการวิเคราะห์ปัญหาและศักยภาพของพื้นที่ศึกษา(ต่อ)(ที่มา : การวิเคราะห์ของผู้วิจัย, 2550)

5.3 นิยามการฟื้นฟูบูรณะพื้นที่ย่านสะพานพระราม 8 ธนบุรี

การฟื้นฟูบูรณะพื้นที่ย่านสะพานพระราม 8 ธนบุรี เพื่อให้พื้นที่ชุมชนเมืองและชุมชนริมน้ำดั้งเดิมฟื้นคืนสู่การมีชีวิตใหม่อย่างมีคุณภาพ โดยสามารถสร้างความเชื่อมโยงอย่างเป็นเอกภาพกับพื้นที่ใหม่และพื้นที่สาธารณะที่มีความสำคัญในระดับเมือง โดยทำการศึกษาพื้นที่ในรายละเอียดเพื่อสร้างแนวความคิดในการวางผังเพื่อฟื้นฟูบูรณะพื้นที่ทางด้านกายภาพ เพื่อรองรับประโยชน์ใช้สอยภายในพื้นที่อย่างร่วมสมัย และสร้างความสอดคล้องกับพื้นที่โดยรอบ โดยการศึกษารายละเอียดเบื้องต้นของพื้นที่ศึกษา ทั้งวิวัฒนาการทางด้านกายภาพ เศรษฐกิจ และสังคม ซึ่งได้แก่การศึกษาวิวัฒนาการการเปลี่ยนแปลงเชิงพื้นที่ของพื้นที่ย่านสะพานพระราม 8 ผังธนบุรี การขยายตัวของเมืองและประชากร โดยมุ่งเน้นการวิเคราะห์ลักษณะทางกายภาพของพื้นที่ ได้แก่ การใช้ประโยชน์ที่ดินและอาคาร การศึกษาโครงข่ายการสัญจรในระบบต่างๆ การศึกษามวลอาคารและพื้นที่ว่าง การศึกษาศักยภาพในการมองเห็นและเข้าถึงพื้นที่ว่างสาธารณะในพื้นที่ เป็นต้น ตลอดจนรูปแบบกิจกรรมทางสังคม เศรษฐกิจภายในพื้นที่ศึกษาและพื้นที่ใกล้เคียง โดยทำการวิเคราะห์ถึง จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภาวะคุกคามของพื้นที่อื่นเนื่องมาจากปัจจัยทางกายภาพ เศรษฐกิจ สังคม ต่างๆ เพื่อสร้างแนวทางที่นำไปสู่การวางผังเพื่อการฟื้นฟูบูรณะพื้นที่ทางด้านกายภาพเพื่อให้มีความเหมาะสมกับสภาพพื้นที่

5.4 วิสัยทัศน์ในการฟื้นฟูบูรณะพื้นที่

จากการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการฟื้นฟูบูรณะพื้นที่ และการศึกษาและวิเคราะห์สภาพของพื้นที่ย่านสะพานพระราม 8 ธนบุรีและพื้นที่ใกล้เคียง รวมทั้งกฎหมายและแนวทางการพัฒนาที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่นำไปสู่วิสัยทัศน์และบทบาทในการฟื้นฟูบูรณะพื้นที่ในอนาคตได้ดังนี้

1) การเป็นที่พักอาศัยที่มีความหนาแน่นสูง จากการศึกษามังเมืองรวมกรุงเทพมหานคร พ.ศ.2549 และบริเวณพื้นที่อยู่ในเส้นทางของรถไฟฟ้าใต้ดินส่วนขยายสายสีแดง มีผลทำให้สามารถเข้าถึงพื้นที่แหล่งงานในเมืองได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว การฟื้นฟูบูรณะพื้นที่ที่มีวิสัยทัศน์เพื่อรองรับการพักอาศัยหนาแน่นสูงที่สามารถกระจายเข้าสู่แหล่งงานในเมือง ซึ่งสอดคล้องกับวิสัยทัศน์การพัฒนาเขตบางพลัด พ.ศ. 2548 – 2550 ว่าเป็นย่านที่พักอาศัยกลางใจเมือง พื้นที่ย่านสะพานพระราม 8 ฝั่งธนบุรีมีศักยภาพในการเพิ่มความหนาแน่นของมวลอาคาร สามารถกำหนดรูปแบบการใช้ประโยชน์ที่ดินและอาคาร ตามกฎหมายและแผนพัฒนาให้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน

2) การเป็นพื้นที่สาธารณะที่มีความสำคัญในระดับเมือง การสร้างสะพานพระราม 8 ทำให้พื้นที่ย่านสะพานพระราม 8 ฝั่งธนบุรีเป็นพื้นที่ที่มีความสำคัญในระดับเมือง คือเป็นที่ตั้งของพระบรมราชานุสาวรีย์รัชกาลที่ 8 และมีสวนสาธารณะขนาดใหญ่เป็นที่พักผ่อนหย่อนใจ จัดกิจกรรมในวันสำคัญต่าง ๆ คือ สวนเฉลิมพระเกียรติ ร.8 และโครงการจัดตั้งสถาบันดนตรีกัลยาณิวัฒนา บริเวณพื้นที่ทั้ง 3 นี้ถือเป็นพื้นที่ที่เป็นสัญลักษณ์และมีความสำคัญต่อพื้นที่ย่านสะพานพระราม 8 ธนบุรีและพื้นที่โดยรอบ ในปัจจุบันพื้นที่ยังมีปัญหาเรื่องการเข้าพื้นที่ ลักษณะของถนนที่คับแคบและเป็นถนนปลายตันภายในบริเวณชุมชน ตลอดจนปัญหาการเสื่อมโทรมทางด้านกายภาพของพื้นที่ อาคารและชุมชนโดยรอบ การฟื้นฟูบูรณะพื้นที่ที่มีวิสัยทัศน์เพื่อรองรับปริมาณคนปริมาณการสัญจรทางรถยนต์และเครือข่ายการสัญจรที่จะเพิ่มมากขึ้นเนื่องจากการขยายตัวของเมือง และการเข้าใช้พื้นที่สาธารณะที่มีความสำคัญในระดับเมืองในอนาคต

และจากการวิเคราะห์ปัญหาพบบริเวณพื้นที่ที่สร้างที่มีสัดส่วนในปริมาณที่มาก สามารถฟื้นฟูบูรณะพื้นที่ให้เป็นพื้นที่สาธารณะเพื่อสร้างกิจกรรมใหม่ผสมผสานไปกับพื้นที่สาธารณะเดิม สร้างเป็นโครงข่ายการสัญจรเข้าสู่ในบริเวณสถานที่และพื้นที่ที่มีความสำคัญ และจะเป็นประโยชน์ทั้งทางด้านสังคมและเศรษฐกิจต่อคนและเพื่อรองรับการขยายตัวเพื่อเป็นบริเวณที่พักอาศัยที่มีความหนาแน่นสูงต่อไปในอนาคต

3) การท่องเที่ยว บางส่วนของพื้นที่ย่านเป็นพื้นที่อนุรักษ์ศิลปกรรมซึ่งต่อเนื่องมาจากบริเวณเกาะรัตนโกสินทร์และบริเวณกรุงธนบุรี บริเวณพื้นที่จึงมีศักยภาพฟื้นฟูบูรณะให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวจากชุมชนและวัดที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์บริเวณริมแม่น้ำเจ้าพระยา และคลองบางยี่ขัน และยังมีศักยภาพเป็นจุดพักเพื่อเข้าไปท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวที่มีความสำคัญ พื้นที่ศึกษาอยู่ในพื้นที่อนุรักษ์ศิลปกรรมใกล้กับสถานที่ท่องเที่ยวสำคัญจึงสามารถเข้าถึงสถานที่ท่องเที่ยวได้ง่ายทั้งทางด้านการสัญจรโดยรถยนต์ เรือ และสามารถสร้างเป็นเครือข่ายการสัญจรทางเท้า ทางจักรยาน สอดคล้องกับวิสัยทัศน์การพัฒนาของกรุงเทพมหานครและเขตบางพลัดต้องการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน โดยเน้นการสัญจรทางเท้า ทางจักรยานเป็นหลัก และฟื้นฟูบูรณะสภาพคูคลองให้เกิดความสะอาด สามารถใช้เป็นพื้นที่สาธารณะและเป็นพื้นที่เข้าถึงพื้นที่ที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ที่เป็นเครือข่ายการสัญจรหลักทางน้ำเดิม

จากบทบาทและวิสัยทัศน์ในการฟื้นฟูบูรณะพื้นที่ที่กล่าวมาข้างต้น พบว่าบริเวณพื้นที่ศึกษาต้องการการฟื้นฟูบูรณะพื้นที่ทางด้านกายภาพเพื่อรองรับการขยายตัวของเมืองและรองรับการเข้าใช้งานพื้นที่เพื่อเข้าสู่สถานที่ที่มีความสำคัญในระดับเมือง ตลอดจนเพื่อฟื้นฟูบูรณะสภาพของชุมชนเดิมโดยรอบให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

5.5 การสร้างโปรแกรมการออกแบบฟื้นฟูบูรณะพื้นที่ย่านสะพานพระราม 8 ธนบุรี

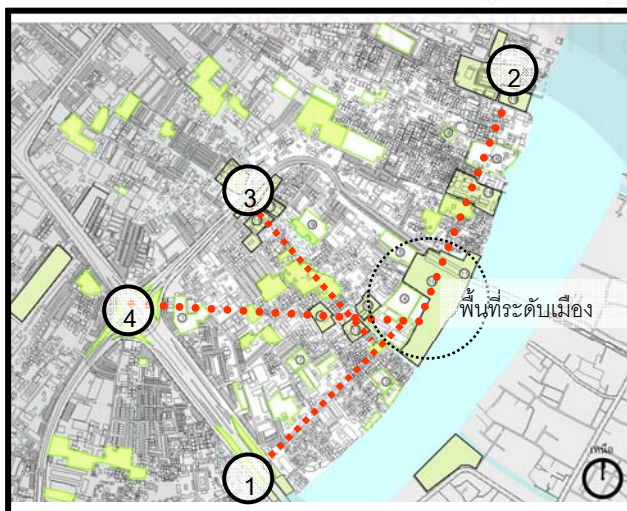
จากการสรุปประเด็นปัญหาและการวิเคราะห์สภาพพื้นที่ย่านสะพานพระราม 8 ธนบุรี และการศึกษาแนวความคิดที่นำมาใช้ในการออกแบบฟื้นฟูบูรณะพื้นที่ สามารถเสนอแนวความคิดเบื้องต้นในการฟื้นฟูบูรณะทางด้านกายภาพโดยใช้แนวคิด“การผสมผสานเชื่อมโยงเก่าและใหม่” ผ่านการฟื้นฟูบูรณะพื้นที่ในหัวข้อด้านกายภาพ เศรษฐกิจและสังคมได้แก่

- การฟื้นฟูบูรณะพื้นที่เดิมให้น่าอยู่ขึ้น โดยการปรับปรุงสภาพทางกายภาพให้ดีขึ้น โดยการเชื่อมโยงโครงข่ายทางการสัญจร และการเข้าถึงพื้นที่ จากสภาพถนนภายในชุมชนที่มีลักษณะที่คับแคบ เป็นถนนปลายตันและมีโครงสร้างที่ไม่ผสมผสานไปกับโครงข่ายการสัญจรหลักของเมือง ถือเป็นปัญหาที่สำคัญภายในพื้นที่ทำให้ไม่สามารถพัฒนาพื้นที่ให้สอดคล้องไปกับแผนพัฒนาของเขตบางพลัดและกรุงเทพมหานครที่ต้องการให้เป็นย่านพักอาศัยใจกลางเมืองและสอดคล้องไปกับกฎหมายผังเมืองรวม พ.ศ.2549 ที่ต้องการให้เป็นพื้นที่พักอาศัยหนาแน่นสูง พื้นที่จึงต้องการการฟื้นฟูบูรณะทั้งโครงข่ายการสัญจรและการปรับปรุงสภาพทางกายภาพให้ดีขึ้นไปพร้อมๆกับการเชื่อมโยงพื้นที่ศูนย์กลางกิจกรรมภายในพื้นที่เพื่อทำให้เกิดลักษณะ “ชีวิตสังคมเมือง” บน “ถนน” ในพื้นที่
- การปรับปรุงพื้นที่ชุมชนที่มีสภาพความแออัดให้ดีขึ้น ได้แก่ชุมชนที่อยู่อาศัยในบริเวณพื้นที่ย่านสะพานพระราม 8 ธนบุรีที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์เช่น ชุมชนชุมชนบ้านปูน,ชุมชนดาวดึงษา-รามและชุมชนที่เกิดใหม่ในช่วง 65 ปีหลังเช่น ชุมชนวัดพระยาศิริโทยสวรรค์ ชุมชนศรีอุทัย โดยชุมชนทั้ง 2 ประเภทมีสภาพแออัดและทรุดโทรมต้องการการปรับปรุงทางด้านกายภาพ และกำหนดขอบเขตที่ชัดเจนของชุมชน การสร้างเอกลักษณ์ที่ดีและการฟื้นฟูบูรณะศูนย์กลางของกิจกรรมภายในชุมชนเพื่อให้ชุมชนมีสภาพความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น
- การฟื้นฟูบูรณะพื้นที่อุตสาหกรรมและพาณิชยกรรมที่เสื่อมโทรม เพื่อใช้เป็นพื้นที่สาธารณะและนันทนาการและส่งเสริมกิจกรรมทางสังคมในบริเวณพื้นที่ศึกษา จากลักษณะพื้นที่โล่งว่างและอาคารอุตสาหกรรมและพาณิชยกรรมเก่าที่ยังมีโครงสร้างที่แข็งแรงที่ไม่มีมีการใช้ประโยชน์ที่มีอยู่มาก เป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพสูงสามารถฟื้นฟูบูรณะเป็นพื้นที่สาธารณะศูนย์กลางของชุมชน เพื่อเชื่อมโยงกิจกรรมภายในพื้นที่ศึกษาสู่พื้นที่สาธารณะระดับเมือง เช่น บริเวณพื้นที่บริเวณโรงฟอกหนังวังล่งหลี่, โรงสุรบางยี่ขัน, อาคารพาณิชยกรรมริมถนนปิ่นเกล้า
- การฟื้นฟูบูรณะพื้นที่ริมน้ำ จากการศึกษาพบว่าพื้นที่ที่มีศักยภาพ ชุมชนและสถานที่สำคัญตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันในบริเวณพื้นที่ลุ่มแล้วแต่อยู่บริเวณริมแม่น้ำเจ้าพระยาและบริเวณคลองบางยี่ขันมีสภาพที่ทรุดโทรมและเป็นพื้นที่ที่ถูกทิ้งร้าง สามารถฟื้นฟูบูรณะให้ฟื้นคืนสภาพผสมผสานไปกับโครงข่ายการสัญจรเพื่อรองรับการขยายตัวของเมืองที่จะเกิดขึ้นในอนาคตเช่น บริเวณพื้นที่ริมน้ำ พื้นที่ท่าเรือบริเวณบ้านบางยี่ขัน เป็นต้น

แนวคิด “การผสมผสานเชื่อมโยงเก่าและใหม่” เป็นการกระจายตัวศูนย์รวมของกิจกรรมเพื่อเชื่อมโยงพื้นที่และสถานที่ที่มีความสำคัญ ได้แก่ การฟื้นฟูบูรณะรูปแบบโครงข่ายการสัญจร รูปแบบการใช้ประโยชน์ที่ดินและอาคาร รูปแบบพื้นที่ว่าง รูปแบบศักยภาพในการมองเห็นและเข้าถึงพื้นที่ การฟื้นฟูบูรณะรูปแบบสถาปัตยกรรมและภูมิสถาปัตยกรรม ตลอดจนลักษณะทางสังคม กิจกรรมทางเศรษฐกิจและรูปแบบเศรษฐกิจในบริเวณพื้นที่ โดยสามารถสร้างความเชื่อมโยงระหว่างพื้นที่เก่าและพื้นที่ใหม่ที่มีความสำคัญในระดับเมืองและพื้นที่โดยรอบ พื้นที่ที่มีความจำเป็นต้องมีการฟื้นฟูบูรณะพื้นที่ในรูปแบบต่างๆมาผสมผสานกันเพื่อให้เกิดความเหมาะสมกับพื้นที่และโครงสร้างของเมืองในบริเวณพื้นที่ศึกษา

แผนที่ 5.1 การฟื้นฟูบูรณะพื้นที่ศึกษาด้วยแนวคิด“การผสมผสานเชื่อมโยงเก่าและใหม่”

- 1,2 เส้นแนวแกนขนานกับแม่น้ำเจ้าพระยา
- 3 เส้นแนวแกนบริเวณคลองบางยี่ขัน
- 4 เส้นแนวแกนบริเวณจุดตัดแยกถนนปิ่นเกล้ากับถนนอรุณอัมรินทร์มองเข้าสู่สะพานพระราม 8

แผนที่ 5.2 เส้นแนวแกนภายในพื้นที่ที่มีความสำคัญในย่านสะพานพระราม 8 ธนบุรี

เส้นแนวแกนที่มีความสำคัญในพื้นที่เป็นเส้นแนวแกนที่สามารถเชื่อมโยงพื้นที่สาธารณะเดิมในระดับชุมชน และระดับเมือง ตลอดจนสามารถเชื่อมโยงสถานที่ที่มีความสำคัญบริเวณพื้นที่ศึกษาได้มากที่สุด โดยเลือกพิจารณาจากระบบของพื้นที่ที่กว้าง และบริเวณพื้นที่และสถานที่สำคัญเดิม พบว่าเส้นแนวแกนที่ 4 เป็นเส้นแนวแกนที่มีศักยภาพในการมองเห็นที่ดีที่สุด อีกทั้งเป็นบริเวณจุดตัดของถนนสายหลักที่มีความสำคัญเป็นโครงข่ายการสัญจรหลักของเมือง มีศักยภาพในการพัฒนาเป็นศูนย์รวมกิจกรรมของพื้นที่ย่านและในระดับเมือง เป็นทางเข้าหลักสู่พื้นที่กรุงเทพมหานครและตัวพื้นที่ศึกษา ซึ่งเป็นแนวคิดเบื้องต้นในการวางโครงข่ายทางสัญจรหลัก มาพิจารณารวมกับแนวคิดในการวางผังการฟื้นฟูบูรณะพื้นที่โดยมีรายละเอียดการฟื้นฟูบูรณะพื้นที่ ดังนี้

1) การฟื้นฟูบูรณะรูปแบบโครงข่ายการสัญจร

- การฟื้นฟูบูรณะ “ความเชื่อมต่อ” ของ โครงข่ายถนนเพื่อเชื่อมต่อระบบเครือข่ายถนนสายหลัก คือ ถนนอรุณอมรินทร์และถนนปิ่นเกล้าสู่ถนนซอยภายในพื้นที่ โดยฟื้นฟูบูรณะจากโครงข่ายการสัญจรเดิมภายในชุมชนเป็นหลัก และสร้างถนนใหม่ในบริเวณพื้นที่ว่างที่ไม่มีการใช้งานเชื่อมต่อถนนสู่พื้นที่ที่มีความสำคัญ ได้แก่ สถาบันดนตรีกัลยาณีวัฒนา สวนเฉลิมพระเกียรติ ร.8 พื้นที่สาธารณะเชิงสะพานพระราม 8 สถานที่ทางราชการ วัดต่างๆ พื้นที่ที่ฟื้นฟูบูรณะขึ้นมาในภายหลัง และเชื่อมโยงสู่จุดเปลี่ยนการจราจร ได้แก่ บริเวณท่าเรือดาวดึงษาราม ท่าเรือปิ่นเกล้า ท่าเรือวัดคุศทุบตี ท่าเรือวัดบวรเมศล สถานีรถไฟใต้ดินและป้ายรถเมล์ต่างๆ เชื่อมต่อสู่ถนนจรัญสนิทวงศ์ผ่านซอยจรัญสนิทวงศ์ 40, 42, 44, 46
- กำหนดลำดับศักยภาพของถนน โดยการกำหนดขนาดของความกว้างของพื้นผิวทางสัญจร เพื่อความเหมาะสมในความเป็นเมืองนำอยู่และเพื่อความปลอดภัยของผู้สัญจรบนถนนภายในพื้นที่ศึกษา โดยคำนึงถึงรูปแบบในการสัญจร เป็นเครือข่ายผสานไปกับพื้นที่เดิมโดยถ้ายระดับความสำคัญ ของถนนจากถนนสายหลัก(ถนนอรุณอมรินทร์ ถนนปิ่นเกล้า)สู่ถนนสายรองถนนภายในชุมชน และมีการขยายถนนเพื่อรองรับปริมาณการจราจรในอนาคต
- สร้างระบบทางเท้า ทางจักรยานให้มีความต่อเนื่องสะดวกสบาย ง่ายต่อการเข้าใช้ ปลอดภัย และมีร่มเงาต่อเนื่องกันตลอดทั้งเส้นทาง โดยเฉพาะในจุดทางข้ามและพื้นที่ตรอก ซอยต่างๆ ให้ผสานไปกับเครือข่ายของถนนในชุมชน
- พื้นที่บูรณะตรอกซอยให้มีความสะดวกในการเดินมากยิ่งขึ้น โดยยังรักษาเอกลักษณ์ความเป็นย่านในบริเวณพื้นที่ เช่นเพิ่มพื้นที่ในทางเดินเท้า ไฟส่องสว่าง ชายคาร่มเงา และที่พักบริเวณจุดตัดของการสัญจรริมทาง
- จัดที่จอดรถเพื่อรองรับกิจกรรมการันทนาการภายในพื้นที่สาธารณะในระดับเมืองและระดับชุมชน เช่นบริเวณพื้นที่จุดเปลี่ยนการคมนาคม(บริเวณท่าเรือ และสถานีรถไฟฟ้าวัดบวรเมศล สถานีปิ่นเกล้า) บริเวณพื้นที่สวนเฉลิมพระเกียรติ ร.8 สถาบันดนตรีกัลยาณีวัฒนา
- จัดระดับจราจรให้มีความคล่องตัวมากขึ้น ห้ามการจอดรถที่ไม่เหมาะสม ในขณะเดียวกันห้ามรถเข้ามาในพื้นที่ทางเดินเพื่อให้ใช้งานทางเดินได้อย่างไม่เป็นอันตรายและมีความน่าเดินมากที่สุด

2) การฟื้นฟูบูรณะรูปแบบการใช้ประโยชน์ที่ดินและอาคาร

- ส่งเสริมการใช้ประโยชน์ที่ดินที่เหมาะสม โดยกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดิน จากการถ่ายลำดับศักยภาพ ความสำคัญและความเหมาะสมตามระบบการสัญจร จากถนนสายหลักที่มีความสำคัญ ได้แก่ ถนนปิ่นเกล้าและถนนอรุณอมรินทร์เป็นพื้นที่พาณิชยกรรม ศูนย์ถนนสายรองเป็นพื้นที่กึ่งพาณิชยกรรม พักอาศัย และถนนซอยย่อยเป็นพื้นที่พักอาศัย
- ส่งเสริมการใช้อาคารแต่ละประเภทภายในพื้นที่อย่างเหมาะสม โดยคำนึงถึงลำดับการเข้าถึงพื้นที่ และประเภทของอาคารที่มีความสำคัญที่แตกต่างกัน ได้แก่

อาคารพาณิชยกรรม อยู่บนถนนสายหลัก(ถนนอรุณอมรินทร์และถนนปิ่นเกล้า)

อาคารกึ่งพาณิชยกรรมพักอาศัย(พื้นที่ชั้นล่างให้เป็นร้านค้าขายส่วนชั้นบนใช้พักอาศัย) อยู่บริเวณ ถนนสายหลัก(ถนนอรุณอมรินทร์และถนนปิ่นเกล้า)และถนนสายรอง(ซอยสุวรรณินและซอยวัด ดาวดึงษาราม) และบริเวณสถานที่สำคัญ ทางเดินเชื่อมต่อสายหลัก

อาคารกึ่งพาณิชยกรรมและพักอาศัย บริเวณทางเดินเท้าที่เชื่อมต่อระหว่างชุมชน สามารถใช้ประโยชน์เป็นอาคารพักอาศัยในชุมชนเดิม และสามารถเลือกใช้ประโยชน์เป็นอาคารกึ่งพักอาศัย ภายในพื้นที่ที่มีการพัฒนาในอนาคต

อาคารที่ทำการฟื้นฟูบูรณะเปลี่ยนแปลงใหม่ เป็นอาคารที่ใช้ประโยชน์เป็นศูนย์กลางกิจกรรมของ ชุมชนต่างๆในพื้นที่ศึกษา เช่นอาคารบ้านบางยี่ขัน โรงซ่อมรถบริเวณแยกถนนปิ่นเกล้าตัดกับถนน อรุณอมรินทร์ อาคารโรงฟอกหนังวังหลัง

- ควบคุมการเจริญเติบโตของเมือง โดยการคำนึงถึงความหนาแน่นมวลอาคารและพื้นที่ว่าง โดยลด ความแออัดของบ้านเรือน เช่นควบคุม F.A.RและO.S.R ควบคุมความสูงของอาคาร ควบคุม ขนาดของอาคาร โดยคำนึงถึงผังเมืองรวมกรุงเทพมหานคร พ.ศ.2549 และเกณฑ์การวางผังเมือง และมาตรฐานการออกแบบชุมชนเมือง(ภาคผนวก)เป็นหลัก
- ฟื้นฟูบูรณะพื้นที่โดยคำนึงถึงสภาพความเป็นจริงในการถือครองกรรมสิทธิ์ที่ดิน กำหนดแนวทาง โดยมีปัจจัยความยากง่ายในการใช้ประโยชน์ที่ดินเป็นสำคัญได้แก่

ก)ที่ดินกรรมสิทธิ์ของรัฐบาล คือพื้นที่และอาคารที่รัฐเป็นเจ้าของสามารถพัฒนาได้ง่าย เช่น พื้นที่สาธารณะบริเวณสถาบันดนตรีกัลยาณิวัฒนา พื้นที่โรงงานวังหลัง(เดิม) พื้นที่บ้านบางยี่ขัน โรงเรียนอินทราชัย(เดิม) ตลอดจนพื้นที่ริมคลองและริมแม่น้ำเจ้าพระยาที่มีผู้รื้อสร้างอาคารและ เข้าใช้ประโยชน์

ข)ที่ดินของกรมศาสนาหรือที่ดินของวัดต่างๆ ที่มีขนาดพื้นที่กว้างครอบคลุมพื้นที่มาก ส่วนใหญ่ให้เช่าแก่เอกชนสามารถฟื้นฟูบูรณะเป็นพื้นที่ของชุมชน ตลอดจนพัฒนาให้เกิดการใช้ประโยชน์ที่เหมาะสม

ค)พื้นที่เอกชนรายใหญ่สามารถพัฒนาโดยผสมประโยชน์ระหว่างภาครัฐและเอกชนให้เกิด ความคุ้มค่าในการใช้ประโยชน์ที่ดิน

ง)ที่ดินของเอกชนรายย่อย รวมถึงพื้นที่ของชุมชนแออัดสามารถฟื้นฟูบูรณะพื้นที่โดยการ ฟื้นฟูสภาพทางกายภาพและการจัดรูปที่ดิน

3) การฟื้นฟูบูรณะรูปแบบพื้นที่ว่าง

- พื้นฟูบูรณะพื้นที่สาธารณะที่มีอยู่เดิม เช่นพื้นที่ลานวัด พื้นที่บริเวณท่าเรือ ซึ่งเป็นศูนย์กลางชุมชน ให้มีการใช้งานได้อย่างเหมาะสม โดยคำนึงถึงการเข้าถึงและการเชื่อมต่อกับโครงข่ายการสัญจรภายในพื้นที่ เช่น พื้นที่สาธารณะบริเวณเชิงสะพานพระราม 8 สามารถฟื้นฟูบูรณะเครือข่ายการเชื่อมโยงกับพื้นที่สาธารณะระดับชุมชน
- พื้นฟูบูรณะอาคาร และพื้นที่ทิ้งร้างที่เป็นพื้นที่อุตสาหกรรมเก่าในบริเวณพื้นที่เช่นโรงพอกหนังวังหลัง พื้นที่บ้านบางยี่ขัน โรงเรียนอินทราชัย(เดิม) พื้นที่เหล่านี้มีศักยภาพสูงในการมองเห็นทัศนียภาพแม่น้ำเจ้าพระยา ให้สามารถเป็นพื้นที่สาธารณะ เป็นสถานที่พักผ่อนแก่คนในชุมชน และเป็นสถานที่ท่องเที่ยวในอนาคต
- เพิ่มพื้นที่สาธารณะสำหรับชุมชนให้เพิ่มมากขึ้นและเพียงพอกับพื้นที่ซึ่งกำหนดให้เป็นพื้นที่อยู่อาศัยหนาแน่นสูง และทำการเชื่อมต่อการใช้งานและกิจกรรม ให้เกิดความน่าสนใจสามารถเข้าใช้งานได้ตามความเป็นจริง เช่นพื้นที่ลานกิจกรรมชุมชนคลองเจ้าครุฑ ชุมชนบ้านปูน ชุมชนดาวดึงษาราม ชุมชนคฤหบดี ชุมชนบวรมงคล เป็นต้น
- พื้นฟูพื้นที่ริมแม่น้ำเจ้าพระยาและริมคลองบางยี่ขัน ให้มีองค์ประกอบที่มีความเหมาะสมในการพักผ่อน และสามารถเข้าถึงจากพื้นที่โดยรอบได้อย่างสะดวก โดยสร้างทางเดินเท้าและทางจักรยานเพื่อเชื่อมต่อกับพื้นที่ และสร้างแนวเขื่อนป้องกันน้ำท่วมที่สอดคล้องไปกับการใช้งานในบริเวณพื้นที่ริมน้ำที่ประสบปัญหาน้ำท่วม
- พื้นฟูบูรณะพื้นที่โดยรอบของสวนเฉลิมพระเกียรติ ร.8 และพื้นที่สาธารณะบริเวณเชิงสะพานพระราม 8 เพื่อให้มีความสะดวกต่อการเข้าถึงและใช้งาน
- ส่งเสริมการใช้การสัญจรโดยการเดินเท้าและการถีบจักรยาน ในบริเวณพื้นที่ริมคลอง และชอยต่างๆ โดยมีแนวทางในการเพิ่มพื้นที่ทางเท้าทางจักรยานดังนี้ 1)มีการปิดการจราจรในบางถนนพร้อมทั้งขยายเป็นถนนคนเดินที่มีขนาดใหญ่ ได้แก่บริเวณชอยวัดดาวดึงษาราม 2)ขยายถนนและชอยเดิมเพื่อเพิ่มพื้นที่ในส่วนของทางเดินเท้าและทางจักรยาน 3)เชื่อมโยงเครือข่ายการสัญจรทางเท้าทางจักรยานให้เข้าถึงชุมชนและพื้นที่ได้อย่างสะดวกและทั่วถึง

4) การฟื้นฟูบูรณะรูปแบบศักยภาพในการมองเห็นและเข้าถึงพื้นที่

- การฟื้นฟูบูรณะองค์ประกอบทางจินตภาพของพื้นที่ ให้เอกลักษณ์เดิมที่มีอยู่เด่นชัดขึ้น รวมทั้งสร้างเอกลักษณ์ใหม่ที่เหมาะสมกับพื้นที่บริเวณย่านสะพานพระราม 8 ธนบุรี โดยฟื้นฟูบูรณะพื้นที่เดิมให้เข้าถึงได้ง่ายและกระจายตัวอยู่ทั่วพื้นที่ สร้างเครือข่ายเชื่อมโยงถึงกันอย่างเป็นระบบ
- กำหนดลำดับศักยภาพความสำคัญการเข้าถึงพื้นที่ โดยการกำหนดการเปิดมุมมอง แนวอาคาร แนวกำแพงถนนหรือแนวต้นไม้ เพื่อเน้นมุมมองการรับรู้ในการเข้าถึงพื้นที่ในพื้นที่สำคัญ เช่น พื้นที่สถาบันดนตรีกัลยาณีวัฒนา พื้นที่สวนเฉลิมพระเกียรติ ร.8 พื้นที่สาธารณะเชิงสะพานพระราม 8 พื้นที่ศูนย์กลางชุมชนของแต่ละชุมชน พื้นที่วัดสำคัญต่างๆ เป็นต้น
- พื้นฟูบูรณะภูมิทัศน์บนถนนสายหลักและถนนชอยต่างๆ โดยเฉพาะทางเท้าทางสัญจร ออกแบบภูมิสถาปัตยกรรมเพื่อสร้างความสวยงาม เพื่อสร้างเอกลักษณ์ของความเป็นย่านสะพานพระราม 8 ธนบุรี

5) การฟื้นฟูบูรณะรูปแบบสถาปัตยกรรมและภูมิสถาปัตยกรรม

- ฟื้นฟูบูรณะอาคารที่มีสภาพทรุดโทรมที่มีความสำคัญทางสถาปัตยกรรม เช่นอาคารโรงเรียน อินทราชัย และศาลาโรงธรรมชุมชนบ้านปูน โรงฟอกหนังวังล่งหลี่ โดยการเปลี่ยนแปลงหรือสร้าง กิจกรรมการใช้งานใหม่ที่เหมาะสม
- กำหนดแนวระดับความสูงและขนาดของอาคารที่จะเกิดขึ้นในอนาคตเพื่อความสอดคล้องกับแนวทางการฟื้นฟูบูรณะพื้นที่ตามลำดับการเข้าถึงและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
- ฟื้นฟูบูรณะเอกลักษณ์ของพื้นที่ที่รื้อน้ำเดิมได้แก่พื้นที่บริเวณชุมชนริมคลองบางยี่ขัน ชุมชนริมคลองวัดบวรมงคลและพื้นที่ริมแม่น้ำเจ้าพระยา
- ฟื้นฟูบูรณะแนวเขื่อนป้องกันน้ำท่วม และทำการออกแบบให้มีความเชื่อมต่อกับพื้นที่การสัญจรเพื่อนำมาใช้ประโยชน์ได้อย่างมีคุณภาพ
- กำหนดแนวทางในการตีป้ายโฆษณา หลังคากันสาด ฝ้าใบกันแดดของร้านค้าตึกแถวริมถนน เพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบเชิงสถาปัตยกรรมซึ่งบ่งบอกถึงความเป็นย่านและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของพื้นที่
- กำหนดระยะของค้ประกอบทางภูมิทัศน์บนท้องถนนและวัสดุพื้นในบริเวณพื้นที่สาธารณะที่มีการฟื้นฟูบูรณะพื้นที่

6) ลักษณะทางสังคม เศรษฐกิจและรูปแบบเศรษฐกิจในบริเวณพื้นที่

- ฟื้นฟูบูรณะ “ชีวิตสังคมเมือง” บน “ถนน” ในพื้นที่ โดยการสร้างความหลากหลายของประโยชน์ใช้สอยอาคารบนถนน และคำนึงถึงลักษณะการเข้าถึง ทำให้พื้นที่เกิดลักษณะของการมีปฏิสัมพันธ์ของคนที่เดินผ่านไปมา รวมถึงการสร้างความหลากหลายของประโยชน์ใช้สอยอาคารบนถนน ลักษณะของกำแพงถนน โดยเชื่อมต่อกับอาคารบนถนนสายหลัก(ถนนอรุณอัมรินทร์และถนนปิ่นเกล้า)เข้าสู่ถนนซอยใหม่ โดยพิจารณาจากแผนที่(ระดับปฏิสัมพันธ์ของคนในอาคารและคนเดินเท้าโดยวิเคราะห์จากจำนวนประตูทางเข้าที่หันออกมาสู่ถนน)ภายหลังการฟื้นฟูบูรณะพื้นที่
- ฟื้นฟูบูรณะย่านที่พักอาศัยที่เสื่อมโทรมให้เกิดกิจกรรมทางเศรษฐกิจเพิ่มมากขึ้น โดยการวางผังและกำหนดการใช้งานเพื่อให้ มีสภาพแวดล้อมที่ดีเหมาะแก่การอยู่อาศัย และสามารถใช้จ่ายประโยชน์จากพื้นที่ได้อย่างเหมาะสมตามรูปแบบการใช้ประโยชน์ที่ดินและอาคาร
- ฟื้นฟูบูรณะระบบเศรษฐกิจ (movement economic) โดยการวางแผนการใช้ประโยชน์อาคารพาณิชย์กรรมบนถนนสายหลัก(ถนนอรุณอัมรินทร์และถนนปิ่นเกล้า) พาณิชย-พักอาศัยบนถนนสายรอง(ถนนซอย) และพักอาศัยบนถนนสายย่อย(เครือข่ายทางเดินเท้าและทางจักรยานเชื่อมระหว่างชุมชน) บริเวณย่านสะพานพระราม 8 ถนนบุรีเพื่อทำให้เกิดพื้นที่ที่มีศักยภาพในการมองเห็นสูงที่สามารถเอื้อประโยชน์ในการเข้าใช้พื้นที่อย่างหลากหลายกิจกรรมหลากหลายกลุ่มคนมีความคึกคักอยู่ตลอดเวลา
- ฟื้นฟูบูรณะพื้นที่และระบบทางเท้าทางจักรยานเพื่อรองรับกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นในบริเวณพื้นที่ โดยกำหนดให้มีทางเดินเท้าและทางจักรยานสายหลักที่ทำการเชื่อมโยง สถานที่ทางการท่องเที่ยว ภายหลังการฟื้นฟูบูรณะอาคาร พื้นที่ว่างสาธารณะ เช่น สวนเฉลิมพระเกียรติ ร.8 พื้นที่สาธารณะเชิงสะพานพระราม 8 สถาบันดนตรีกัลยาณีวัฒนา บ้านบางยี่ขัน โรงฟอกหนัง

วังลงหลี่ วัดสำคัญต่างๆ ตลอดจนเชื่อมโยงสู่จุดเปลี่ยนถ่ายการจราจร ได้แก่ บริเวณท่าเรือดาว
ดิ่งซาราม ท่าเรือปิ่นเกล้า ท่าเรือวัดคฤหบดี ท่าเรือวัดบวรมงคล สถานีรถไฟใต้ดินและป้าย
รถเมล์ต่างๆ

- พื้นที่บูรณะภูมิทัศน์ทำให้เกิดทัศนียภาพที่เหมาะสมกับการท่องเที่ยวในบริเวณพื้นที่ซึ่งเป็นย่าน
ชุมชนเก่า เช่น บริเวณชุมชนบ้านปูน ชุมชนดาวดิ่งซาราม ชุมชนคฤหบดี ชุมชนบวรมงคล เป็นต้น

โดยรายละเอียดในการฟื้นฟูบูรณะพื้นที่ย่านสะพานพระราม 8ธนบุรีจะนำเสนอในรูปแบบการวางผัง
การฟื้นฟูบูรณะพื้นที่สามารถจำแนกออกเป็น 2 ระดับได้แก่พื้นที่โดยรวม และพื้นที่เฉพาะที่มีความสำคัญ โดย
แสดงเป็นแบบขยายรายละเอียดในบทต่อไป

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย